

4. Півнюв Є. До проблем методичного забезпечення судової дорожньо-технічної експертизи під час війни. *Актуальні питання судової експертизи та криміналістики* : зб. мат-лів міжнар. наук.-практ. конф. з нагоди ювілеїв видат. учених: 95-річчя від дня народж. Л. Ю. Ароцкера («Ароцкерівські читання») і 105-річчя від дня народж. М. В. Салтевського (Харків, 19.05.2023). Харків, 2023. С. 239—241. URL: [https://www.hniise.gov.ua/uploads/files/public-folder/2023_tezy_konference28_compressed_compressed_compressed%20\(1\)-181-360.pdf](https://www.hniise.gov.ua/uploads/files/public-folder/2023_tezy_konference28_compressed_compressed_compressed%20(1)-181-360.pdf) (дата звернення: 23.08.2023).
5. Півнюв Є. О. Проблемні питання експертних досліджень із визначення шкоди та відшкодування збитків, завданих Україні внаслідок збройної агресії російської федерації. *Проблематика документального оформлення, визначення шкоди та відшкодування збитків, завданих Україні та її громадянам внаслідок збройної агресії Російської Федерації* : тези міжнар. наук.-практ. конф. (Харків, 22.06.2022). Харків, 2022. С. 106—110. URL: <https://nauka.nlu.edu.ua/nauka/wp-content/uploads/2022/06/programakonferenczii%CC%88-22-cheruvnya-nyuu.pdf> (дата звернення: 05.09.2023).
6. Півнюв Є. О. Деякі аспекти розширення меж предмету дорожньо-технічної експертизи в умовах війни та відновлення України у повоєнний період. *Актуальні питання судово-експертної діяльності в умовах воєнного стану та повоєнний період* : мат-ли всеукр. наук.-практ. конф. (Одеса — Львів, 28.09.2022). Львів, 2022. С.121—123. URL: <http://ndekc.lviv.ua/pdf/174.pdf> (дата звернення: 20.08.2023).
7. Півнюв Є. О. Адаптація до викликів війни пріоритетних напрямів наукових досліджень у сфері судової експертизи. *Актуальні питання судової експертології, криміналістики та кримінального процесу* : мат-ли IV міжнар. наук.-практ. конф. (Київ, 16.12.2022). Київ, 2022. С.383—386. URL: <https://kndise.gov.ua/conferenceua-2022/> (дата звернення: 20.08.2023).
8. Ефективність нормативно-правового регулювання у сфері судово-експертної діяльності : моніторинг звіт Мін'юсту України. URL: <https://minjust.gov.ua/files/general/2023/02/08/20230208172351-37.pdf> (дата звернення: 05.09.2023).

Імплікації соціальних кнопок у соціальних мережах під час розв'язання питань лінгвістичної експертизи мовлення

Наталія Піддубна,

докт. філол. наук, ННЦ «ІСЕ ім. Засл. проф. М. С. Бокаріуса»; м. Харків, Україна;
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-0331-0496>, email: piddubnan71@gmail.com

Віталій Переяслов,

канд. філол. наук, ННЦ «ІСЕ ім. Засл. проф. М. С. Бокаріуса»; м. Харків, Україна;
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-3262-1210>, email: vitalypereyaslov@ukr.net

Статтю присвячено дослідженню семантики й функцій інтернет-кнопки «Подобається» в інтернет-комунікації та її ролі під час аналізування матеріалів, які надходять на дослідження експерту-лінгвісту для проведення семантико-текстуальної експертизи мовлення в контексті встановлення публічності інформації та ознак виправдовування, підтримки, схвалення тощо.

Ключові слова: лінгвістична експертиза; соціальні кнопки; схвалення; підтримка.

Implications of Social Buttons in Social Media During Forensic Speech Examination

Nataliia Piddubna, Vitalii Pereiaslov

This article explores the semantics and functions of the «Like» button in online communication and its role in analyzing materials submitted for forensic speech analysis. It focuses on establishing the public nature of information and signs of justification, endorsement, support, and more within the context of semantic-textual speech examination.

Keywords: *linguistic expertise; social buttons; approval; support.*

Синонімічні назви соціальних кнопок «Лайк», «Клас», «Подобається», «Палець вгору» належать до інтернет-лексики, інтернет-сленгу й позначають інтернет-кнопку, за допомогою якої публікація в інтернеті позначається як така, що сподобалась, а також сама позначка, натиск на таку кнопку. Головна мета цих кнопок — забезпечити інтерактивність між користувачами й контентом з допомогою одного кліка.

Кнопка «Подобається» виконує модальну функцію, тобто відображає ставлення користувачів до певного контенту в соціальній мережі, блозі, інтернет-форумі, сайті новин тощо. Отже, кнопка «Подобається» потрібна для поширення, соціалізації веб-ресурсу: позначений нею об'єкт умонтовується в соціальний граф і взаємодіє з іншими вузлами графа (наприклад, із друзями користувача). Соціальний граф — це основний актив соціальних мереж. Граф, вузли якого, — це акаунти користувачів у соціальній мережі, а ребра — зв'язки між ними. Десятки й сотні сервісів накопичують у своїх базах вузли соціальних мереж — акаунти й зв'язки між вузлами — стосунки, будуючи власні соціальні «павутини». Павутини ці зростають, майже не взаємодіючи одне з одним, тож користувачі, підписані одне на одного в одній соціальній мережі, іноді не підозрюють один про одного в іншій. Це підштовхує дослідників висувати ідеї про створення глобальної бази користувачів та їхніх зв'язків у мережі, всеосяжного графу, вершини якого — акаунти користувачів у найрізноманітніших соціальних сервісах, а грані — усе різноманіття зв'язків між ними (фоловери, рекомендації, оцінки тощо).

Поширеними назвами означеної кнопки є такі: «Мені подобається», «Мені сподобалось», «Клас», «+1» («Плюс один»), «Like» та ін. В інтернет-комунікації дія, що вказує на використання цієї кнопки для позначення схвального, позитивного ставлення до певного контенту за допомогою вказаної кнопки здобула назви «Лайкати», «Ставити вподобайку» тощо. Часто кнопка «Подобається» поєднує в собі і функцію поширити контент, поділитись посиланням.

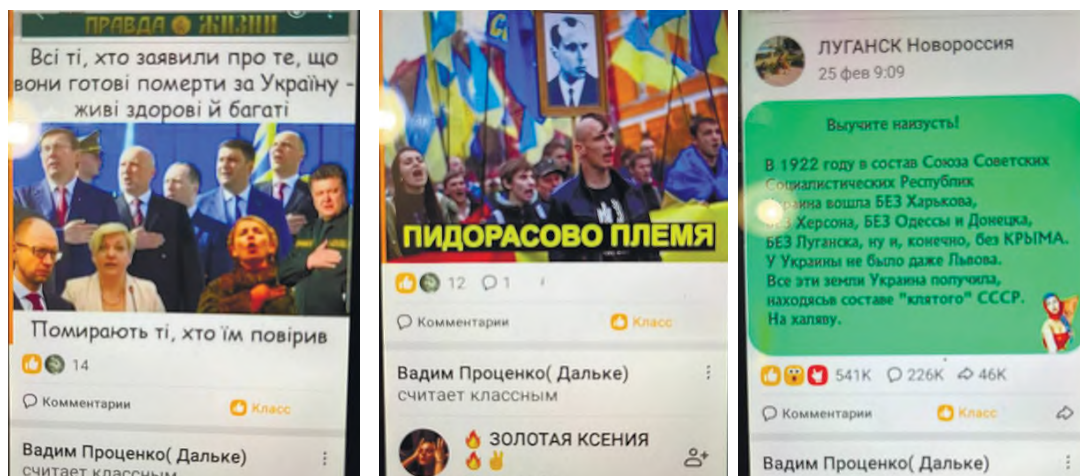
Усі кнопки в соціальних мережах слугують для відслідковування активності користувачів. Вони дають змогу власникам мереж збирати дані про відвідування практично всіх сторінок інтернету, навіть якщо відвідувач не є користувачем соціальної мережі.

Уперше патент на кнопку з такою функціональністю було подано голландським програмістом Ван дер Меєром у 1998 році. У створеній ним мережі Surfbook реалізувався механізм переносу даних зі сторонніх сайтів в один клік на особисту сторінку щоденника користувача. Відтоді кнопку «Подобається» використовують популярні соціальні мережі, називаючи її по-різному, однак зберігаючи як ядерні семи «схвалити», «поділитися»: «Facebook» (кнопка «Like»), «Вконтакте» (кнопка «Мне нравится»), «Однокласники» (кнопка «Класс») та ін.

У російській соціальній мережі «Вконтакте» кнопка «Мені подобається» поєднана з функцією «Розповісти друзям», через яку вподобана публікація з'являється у стрічці користувача та у стрічці новин тих користувачів, які за ним спостерігають. За день користувачі мережі сукупно користуються кнопкою «Мені подобається» близько мільярда разів.

Означені відомості про властивості кнопки «Подобається» в різних її варіаціях особливо актуальні під час аналізування матеріалів, які надходять на дослідження експерту-лінгвісту в контексті кримінальних проваджень за статтями 436-2, 436-1, 111-1 Кримінального кодексу України та ін., де одними із запитань до експерта є встановлення публічності інформації та ознак виправдовування, підтримки, схвалення, глорифікації тощо.

Наведемо кілька прикладів з експертної роботи, де з огляду на коло друзів та підписників тих осіб, які поставили «Клас» указаним публікаціям, натиск на цю кнопку сприяв поширенню антиукраїнських ідей у соціальній мережі серед значної кількості користувачів. До речі, у російській соцмережі «Однокласники» примітна вірусність позначки «Клас»: вона поєднує в собі функції «Подобається» і «Поділитися».

Найочевидніша причина, чому людина натискає на кнопку «Подобається», полягає в тому, що їй справді подобається об'єкт, про який іде мова. Однак об'єкт, на який вона натиснула, може також належати організації (групі), яка закликає або просуває негативний контент. У цьому випадку натискання кнопки «Подобається» слугуватиме двом іншим цілям: фактично підтримати організацію й показати спільноті, що клікер є людиною, якій подобаються саме такі організації (групи). Наприклад, уподобання групи «ЛУГАНСК Новороссія» — спосіб підтримати їхню справу, але ще більшою мірою — це спосіб прорекламувати себе як проросійську людину. Натискання кнопки «Мені подобається» — спосіб підтримати певних людей або думки, а відтак, сприяння тим самим створенню мережі осіб, об'єднаних спільними ідеями.

Натиск на кнопку «Подобається» є поліфункціональним, оскільки: 1) вказує на поширення інформації серед значної кількості осіб; 2) сприяє поширенню ідей, реалізація яких відбувається через вербальні, вербально-візуальні або візуальні компоненти публікації; 3) впливає на просування самої мережі та збір даних стосовно активності її користувачів.

Отже, через натискання кнопки «Мені подобається» особа погоджується з наслідками, які ця дія тягне за собою, бо вона впливає на формування ідентичності, налагодження зв'язків, популяризацію, визнання поширюваної інформації.

Уніфікування процесів застосування спеціальних знань у міжнародній правоохоронній діяльності

Андрій Полтавський,

Національна академія внутрішніх справ, м. Київ, Україна,
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-4401-8996>, e-mail: a.polt1966@gmail.com

Висвітлено питання уніфікування процесів застосування спеціальних знань на рівні Конвенцій ООН та Європейського Союзу, уставів військових і кримінальних трибуналів, спеціальних судів; показано значущість міжнародного й регіонального стандартизування процесів застосування спеціальних знань із їх гармонізацією на рівні національних стандартів.

Ключові слова: міжнародні, регіональні стандарти; акредитація; стандартизація; спеціальні знання.